Lleihau

Ailddefnyddio

Ailgylchu

Strategaeth Ailgylchu a Gwastraff Torfaen 2025-2030

TORFAEN COUNTY BOROUGH

BWRDEISTREF SIROL TORFAEN

Rhagair

Yn 2022, rhyddhaodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen ei strategaeth gorfforaethol pum mlynedd Torfaen Y Dyfodol: Cynllun Sirol 2022-2027 a'i Amcanion Llesiant. Un o'i uchelgeisiau oedd hyrwyddo a chefnogi mentrau i gyflawni datgarboneiddio, rheoli addasu i'r hinsawdd a mynd i'r afael â'r argyfwng natur.

Mae Torfaen yn cydnabod mai Newid Hinsawdd yw un o faterion diffiniol ein hoes a'r bygythiad mwyaf i'n llesiant – yn fyd-eang ac yn lleol. Yn 2022 cyhoeddodd Torfaen ei Gynllun Gweithredu Argyfwng Hinsawdd a Natur lle mae Torfaen wedi ymrwymo i darged o fod yn Gyngor carbon sero net erbyn 2030, ac ar ben hynny i arwain, cefnogi, hwyluso ac annog ei gymunedau, ei drigolion a'i fusnesau fel bod Torfaen yn dod yn garbon niwtral erbyn 2050.

Mae gwasanaethau ailgylchu a gwastraff yn wasanaethau y mae trigolion yn meddwl amdanynt fel gwasanaethau hanfodol y Cyngor. Mae hyn yn gosod disgwyliad ar ansawdd a pherfformiad gwasanaeth.

Bydd y Strategaeth Ailgylchu a Gwastraff hon yn nodi ein nodau i sicrhau bod gan ddefnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid ddealltwriaeth glir o'r cynnig ailgylchu a ddarperir gan Dorfaen, y gweithgareddau addysg ac ymgysylltu y gall ymgymryd â nhw i hyrwyddo'r rhain, a chynlluniau'r Cyngor yn y dyfodol i gyrraedd ei dargedau ailgylchu statudol a symud Torfaen tuag at economi gylchol.

Mae cyflawni mwy o ailgylchu yn bwysig er mwyn sicrhau ein bod yn cyrraedd ein datganiad sero net, yn dangos ein hymrwymiad i wella ac yn osgoi dirwyon ailgylchu statudol Llywodraeth Cymru am fethu â chyrraedd y targed.

Mae Torfaen yn cynnig gwasanaeth wrth ymyl y ffordd gynhwysfawr i'w drigolion, a ddangosir ar dudalennau 2 a 3.

Fodd bynnag, rydym yn cydnabod bod mwy y gellir ei wneud, a disgrifir ein gweledigaeth a'n huchelgeisiau'n fanwl yn y strategaeth hon.

Cynhwysydd:	Deunydd a gesglir:	Amlder Casgliadau:
Cadi wrth ymyl y ffordd brown 23 litr ar gyfer gwastraff bwyd, a chadi cegin gwyrdd 5 litr	Gwastraff bwyd, fel plisgyn wyau, bara, cacennau, reis, pasta, ffa, bagiau te, mâl coffi	Wythnosol

Cynhwysydd:	Deunydd a gesglir:	Amlder Casgliadau:
Bag hesian coch 90-litr	Caniau a thuniau metel, Poteli plastig, potiau, tybiau a dysglau Cartonau	Wythnosol

Cynhwysydd:	Deunydd a gesglir:	Amlder Casgliadau:
Bin olwynion â chaead porffor 140-litr	Pob eitem na ellir ei ailgylchu	Bob pythefnos

Cynhwysydd:	Deunydd a gesglir:	Amlder Casgliadau:
Bocs du 55-litr ar gyfer ailgylchu sych	Poteli a jariau gwydr Papur, gan gynnwys cylchgronau a phapurau newydd Tecstilau Batris	Wythnosol

Cynhwysydd:	Deunydd a gesglir:	Amlder Casgliadau:
Bag hesian glas 90-litr	Cardbord Cerdyn rhychiog brown Blychau grawnfwyd Papur pecynnu brown a llwyd	Wythnosol

Cynhwysydd:	Deunydd a gesglir:	Amlder Casgliadau:
Bin olwynion gwyrdd 240-litr	Gwastraff gardd Toriadau gwair Brigau/ffyn/ canghennau dail	Bob pythefnos trwy fis Mawrth i fis Tachwedd (dim gwasanaeth trwy'r Gaeaf)

Cynhwysydd:	Deunydd a gesglir:	Amlder Casgliadau:
Sachau melyn untro	AHP, fel cewynnau, cynhyrchion hylendid, menig, ffedogau, cathetrau, bagiau stoma	Bob pythefnos, yn cael ei ganiatáu fel gwastraff ochr i'r biniau â chaead porffor Yn wythnosol ar gyfer rhai cartrefi

Darparu gwasanaeth ailgylchu wythnosol i

44,000

o aelwydydd

CODI'R GYFRADD

Cyfradd ailgylchu yn 2023/24 oedd

64.14%

Targed cyfradd ailgylchu 2025 yw

70%

Gweithredu un ganolfan ailgylchu gwastraff cartrefi gan gyflawni cyfradd

82.70%

Ein gweledigaeth

Dangosir ein gweledigaeth strategol isod yn Ffigur 1 ynghyd â 5 ffrwd waith a nodwyd gennym a fydd yn ein galluogi i "Godi Cyfradd" ailgylchu i 70% yn unol â thargedau ac uchelgeisiau Llywodraeth Cymru.

Mae'r ffrydiau gwaith yn cydredeg ag ansawdd gwasanaeth ac ymgysylltu. Mae anghenion ein trigolion a busnesau lleol wedi'u gwreiddio yn y blaenoriaethau ar gyfer pob un o'r amcanion strategol a nodir yn y Strategaeth Ailgylchu a Gwastraff hon.

Ffigur 1: Gweledigaeth Strategol Torfaen

Ein hamcanion strategol

Y Map Trywydd

Mae'r Map Trywydd yn adeiladu ar waith presennol ac yn ystyried ymyriadau a allai arwain at leihad cyffredinol mewn gwastraff a chynyddu perfformiad ailgylchu ymhellach. Y prif sbardunau ar gyfer ymyriadau cynnar yw ymgysylltu â chwsmeriaid, newid ymddygiad a sicrhau bod y gwasanaeth yn canolbwyntio ar y cwsmer. Mae'r sbardunau hyn wedi'u gwreiddio ym mhob un o'r blaenoriaethau sydd wedi'u cynnwys yn y Strategaeth Ailgylchu a Gwastraff hon.

Arweinir y Map Trywydd gan yr hierarchaeth gwastraff o atal, ailddefnyddio, ailgylchu ac adennill dros waredu. Cyflwynir hyn gan strwythur llywodraethu cryf sydd wedi'i rannu'n bum ffrwd waith a fydd yn adeiladu i ffurfio llwybr cyfannol i lwyddiant ar gyfer Torfaen ac sy'n diffinio'r amcanion strategol a restrir yma.

Mae'r Map Trywydd yn nodi, ar lefel uchel, y gweithgareddau allweddol y bwriedir eu hadolygu a'u gweithredu dros gyfnod 6 blynedd y Strategaeth Ailgylchu a Gwastraff hon. Mae rhagor o fanylion am sut y byddwn yn cyflawni hyn wedi'u cynnwys yn y 6 blaenoriaeth a amlinellir isod:

Blaenoriaeth 1 Gwelliant Parhaus i Wasanaethau Ailgylchu

Blaenoriaeth 2 Cynyddu Ailgylchu

Blaenoriaeth 3 Seilwaith

Blaenoriaeth 4 Gwasanaethau Ailgylchu Gwastraff Busnes

Blaenoriaeth 5 Lleihau ac Ailddefnyddio Gwastraff

Blaenoriaeth 6 Lleihau allyriadau carbon o fewn gwasanaethau gwastraff erbyn 2030

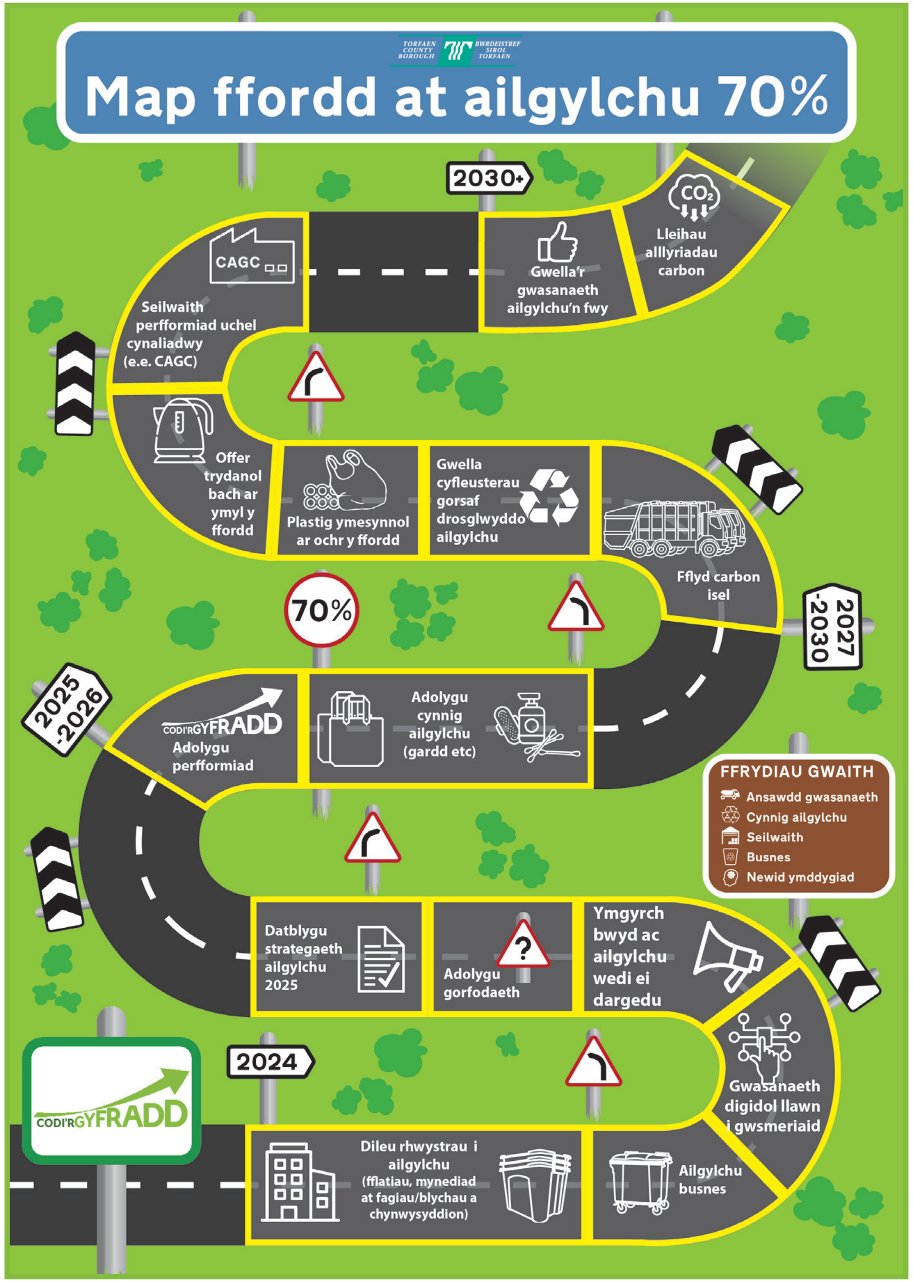

Ffigur 2: Map Trywydd Torfaen i Ailgylchu 70%

Our strategic objectives

Ymgynghorwyd ar y Map Trywydd i Godi'r Gyfradd yn 2023 ac mae'r adborth a dderbyniwyd gan drigolion yn arwain y blaenoriaethau, nodau a chamau gweithredu sydd wedi'u cynnwys yn y strategaeth hon.

1	Gwella gwasanaethau ailgylchu i drigolion yn barhaus.
2	Cyflawni a chynnal y targed ailgylchu o 70%, ac unrhyw dargedau a bennir gan Lywodraeth Cymru yn y dyfodol.
3	Darparu'r seilwaith gwydn sydd ei angen i ddarparu'r gwasanaeth sy'n addas ar gyfer y dyfodol.
4	Darparu gwasanaeth Ailgylchu Gwastraff Busnes sy'n canolbwyntio ar y cwsmer yn unol â deddfwriaeth y dyfodol.
5	Annog lleihau gwastraff ac ailgylchu trwy weithio ar y cyd â sefydliadau ailddefnyddio lleol a rhaglen Addysg a Gorfodaeth Deg.
6	Lleihau allyriadau carbon o fewn gwasanaethau gwastraff erbyn 2030

Yr achos dros newid

Mae symud i economi gylchol yn allweddol i leihau ein hallyriadau carbon yn sylweddol a gall hefyd wella canlyniadau economaidd a chymdeithasol. Mae'r sbardunau, a'r fframwaith deddfwriaethol a strategol sydd ar waith i gefnogi ein symudiad tuag at economi fwy cylchol wedi'u crynhoi isod:

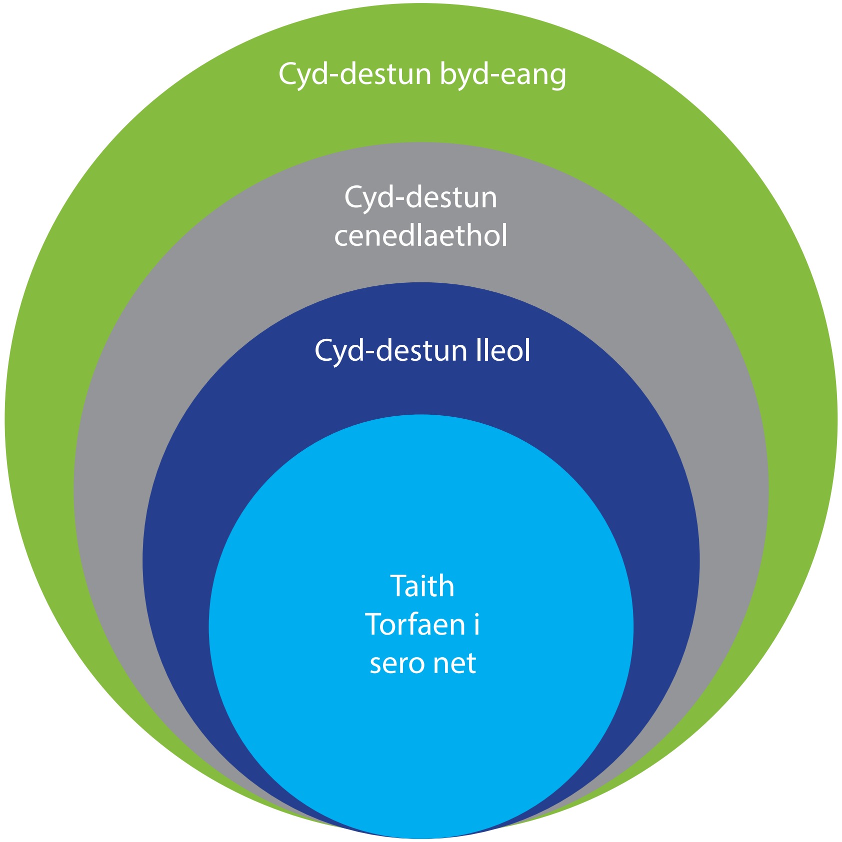

Ffigur 3: Cyd-destun byd-eang, cenedlaethol a lleol

Ysgogwyr Byd-eang

Newid Hinsawdd yw mater diffiniol ein hoes a'r bygythiad mwyaf i'n llesiant, yn fyd-eang ac yn lleol. Bydd yn rhoi pwysau ar ecosystemau, seilwaith a thirwedd ac yn bygwth llesiant cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol. Er mwyn osgoi effaith waethaf yr effeithiau hyn mae angen i ni gymryd camau brys.

Ysgogwyr Cenedlaethol

Yn 2021 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Mwy nag Ailgylchu – strategaeth i wneud economi gylchol yng Nghymru yn realiti sydd wedi gosod targed diwastraff cyffredinol erbyn 2050 a thargedau ailgylchu uchelgeisiol ar gyfer cynghorau yn y cyfnod interim.

Mae Strategaeth Tuag at Ddyfodol Diwastraff Llywodraeth Cymru yn gosod rhwymedigaeth statudol ar gynghorau i gyflawni'r targedau allweddol canlynol o flwyddyn sylfaen 2006/07:

Erbyn 2025:

- ✓ **26%** gostyngiad mewn gwastraff
- ✓ **Dim** gwastraff i safleoedd tirlenwi
- ✓ **50%** gostyngiad mewn gwastraff bwyd y gellir ei osgoi
- ✓ **70%** o ailgylchu

Erbyn 2030:

- ✓ **33%** gostyngiad mewn gwastraff in waste
- ✓ **60%** Gostyngiad mewn gwastraff bwyd y gellir ei osgoi

Erbyn 2050:

- ✓ **Un** defnydd o adnoddau blaned
- ✓ **62%** gostyngiad mewn gwastraff
- ✓ **Dim** gwastraff
- ✓ **Carbon sero net**

Cyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr (EPR)

Bydd Cyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr (EPR) yn rhoi'r cyfrifoldeb am reoli cylch bywyd pecynnu yn ôl ar gynhyrchwyr pecynnu. Bydd cynhyrchwyr yn cael eu gyrru i ddylunio a chynhyrchu deunydd pacio gyda'r gallu i'w hailgylchu mewn golwg.

Efallai y bydd cyfansoddiad y deunydd pacio a gasglwn yn y dyfodol yn newid wrth i weithgynhyrchwyr addasu i'r newid hwn a chreu deunydd pacio sy'n haws ei ailgylchu. Mae'n bosibl y bydd Torfaen yn gweld cynnydd yn y mathau o ddeunydd pacio y gellir eu hailgylchu ac yn ei dro yn gweld cynnydd mewn meintiau deunydd drwy ein casgliadau ailgylchu wrth ymyl y ffordd a'r Ganolfan Ailgylchu Gwastraff Cartrefi (HRC).

Mae angen inni sicrhau bod ein fflyd casglu a'n seilwaith gwastraff yn gallu ymdopi â chynnydd mewn deunyddiau a chyfeintiau newydd yn y blynyddoedd i ddod.

Cynllun Dychwelyd Ernes (DRS)

Bydd Llywodraeth Cymru, ochr yn ochr â llywodraethau ar gyfer Lloegr, Gogledd Iwerddon a'r Alban, yn deddfu ar gyfer Cynllun Dychwelyd Ernes (DRS) ar gyfer cynwysyddion diodydd y bwriedir ei weithredu ar hyn o bryd ym mis Hydref 2027. Bydd Sefydliad Rheoli Ernes (DMO) yn cael ei benodi i reoli'r DRS, a bydd targed o 90% (blwyddyn 3 ymlaen) yn cael ei osod ar gyfer dal DRS o gynhwysyddion diodydd o fewn y cwmpas a fydd yn cael eu cyfeirio at gynwysyddion diodydd o fewn y cwmpas.

Gallai'r cynllun helpu i leihau sbwriel yn Nhorfaen gan y byddai gan ddeunyddiau o fewn y cwmpas werth ac felly'n llai tebygol o gael eu taflu. Yn yr un modd, gallai fod gostyngiad yn nifer y cynwysyddion diodydd o fewn y cwmpas sy'n cael eu cyflwyno wrth ymyl y ffordd i'w casglu, a allai effeithio'n andwyol ar gyfradd ailgylchu'r Cyngor. Mae angen inni felly sicrhau ein bod yn cymryd camau gweithredu i gynyddu ein cyfraddau ailgylchu i 70% a thu hwnt i gryfhau ein safle yn erbyn effeithiau o'r fath.

Cymdeithas Deg, Bywydau Iach (Adolygiad Marmot)

Roedd yr adolygiad, a gyhoeddwyd yn 2010, yn nodi camau gweithredu y dylid eu cymryd i leihau anghydraddoldebau iechyd. Mae'n nodi bod angen gweithredu mewn chwe phrif faes polisi. Un o'r rhai a nodwyd yw "creu lleoedd a chymunedau cynaliadwy". Mae Torfaen eisiau sicrhau bod ganddo reolaeth gwastraff effeithiol ar waith i alinio â darparu lleoedd a chymunedau cynaliadwy ar gyfer ei drigolion.

Y mesuriadau y mae wedi'u rhoi ar waith i bennu ei gynnydd yn y maes hwn yw'r ganran a gyflawnwyd ar gyfer perfformiad ailgylchu a chompostio a lleihau faint o wastraff na ellir ei ailgylchu y mae'n ei gasglu. Mae'r rhain wedi'u gwreiddio yn y strategaeth hon.

Ysgogwyr Lleol

Pwy ydym ni:

- Lleolir Torfaen yn Ne-ddwyrain Cymru ac mae'n gorchuddio 12,600 hectar. Mae'n ardal awdurdod y "cymoedd" sy'n ffinio â Blaenau Gwent, Caerffili, Sir Fynwy a Chasnewydd gyda phoblogaeth o 92,300, a 42,100 o aelwydydd (Cyfrifiad 2021).
- Ym Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (WIMD) 2019, mae 3 Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is (LSOA) Torfaen yn y 10 y cant mwyaf difreintiedig yng Nghymru.
- Mae llawer o ran ddeheuol y Fwrdeistref o amgylch Cwmbrân yn Drefol. Mae yna hefyd ardaloedd mwy gwledig.
- Mae Blaenafon yn y Gogledd yn Safle Treftadaeth y Byd UNESCO cydnabyddedig.
- Mae gan Dorfaen 6 Chyngor Cymuned.

Cyd-destun Lleol

- Yn 2019, datganodd Cyngor Torfaen argyfwng hinsawdd ac ymrwymodd i ddod yn garbon sero net erbyn 2030. Ers hynny, mae'r Cyngor hefyd wedi datgan argyfwng natur i gydnabod bygythiad difrifol bioamrywiaeth sy'n dirywio.
- Ym mis Ionawr 2022, cyhoeddodd Torfaen ei Gynllun Gweithredu Argyfwng Hinsawdd a Natur.
- Ym mis Ionawr 2024, cymeradwyodd y Cabinet ei Gynllun Gwella Strategol gyda Map Trywydd cysylltiedig ar gyfer cyflawni ailgylchu 70% yn Nhorfaen. Mae'r Map Trywydd yn amlinellu cynllun clir a chamau gweithredu lefel uchel i gyrraedd y targed statudol.
- Cynhaliwyd cyfnod estynedig o ymgynghori yn 2022/23 drwy'r Arolwg 'Codi'r Gyfradd'.

Mae Cyflenwi Tai y tu ôl i darged y CDLl. Hyd yma dim ond 2,114 o unedau (44.9% o'r holl ofynion tai) sydd wedi'u darparu, sy'n cyfateb i gyfartaledd o 192 o anheddau'r flwyddyn, sy'n sylweddol is na tharged y CDLl o 313 y flwyddyn. Fodd bynnag, rhagwelir y bydd twf sylweddol mewn tai dros y 10 i 15 mlynedd nesaf. Felly, mae angen i'r gwasanaeth gwastraff baratoi ar gyfer y twf tai a phoblogaeth sydd wedi'u cynllunio.

Ysgogwyr pellach ar gyfer newid

Mae data a adroddwyd gan Dorfaen yn amlygu bod perfformiad ailgylchu yn y rhanbarth yn hanesyddol wedi bod yn is na'r targed cenedlaethol, sef ffigurau ar gyfer 2022-23, yn dangos gostyngiad mewn perfformiad i 58.71%, o berfformiad o 62.61% yn 2021-22. Mae'r sefyllfa hon wedi gwella i dros 64% yn 2023/24 ond mae'n dal yn llawer is na'r targed presennol o 70%.

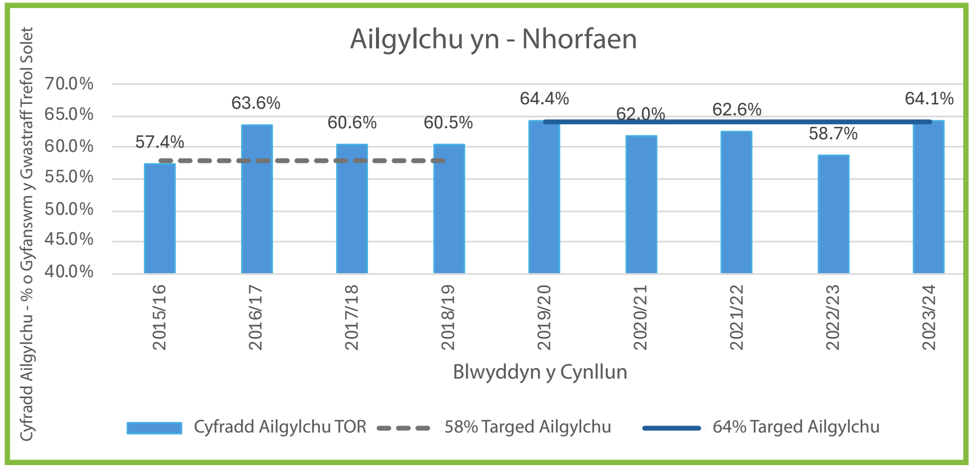

Ffigur 4: Perfformiad Ailgylchu

Hoffai Torfaen ddiolch i'n trigolion am ymgysylltu â'n gwasanaethau i gyflawni'r perfformiad hwn hyd yn hyn ond mae'n sylweddoli y bydd angen ymdrech sylweddol gan y Cyngor, y trigolion a busnesau lleol i weithio ar y cyd ac ymgysylltu â'i gilydd er mwyn cyflawni 70%.

Cyfansoddiad Gwastraff

Yn 2022, fe wnaethom ddadansoddi ein gwastraff gweddilliol cartrefi, a gellir gweld y canlyniadau yn y diagram darluniadol isod.

Mae'r dadansoddiad yn dangos, er gwaethaf gwasanaeth ailgylchu wythnosol cynhwysfawr Torfaen, bod 62% o gynnwys y bin â chaead porffor yn ddeunyddiau y gellid eu hailgylchu naill ai wrth ymyl y ffordd neu yn y canolfannau ailgylchu gwastraff cartrefi. Mae'r 38% sy'n weddill yn eitemau nad oes modd eu hailgylchu ar hyn o bryd a dylid eu rhoi yn y bin â chaead porffor.

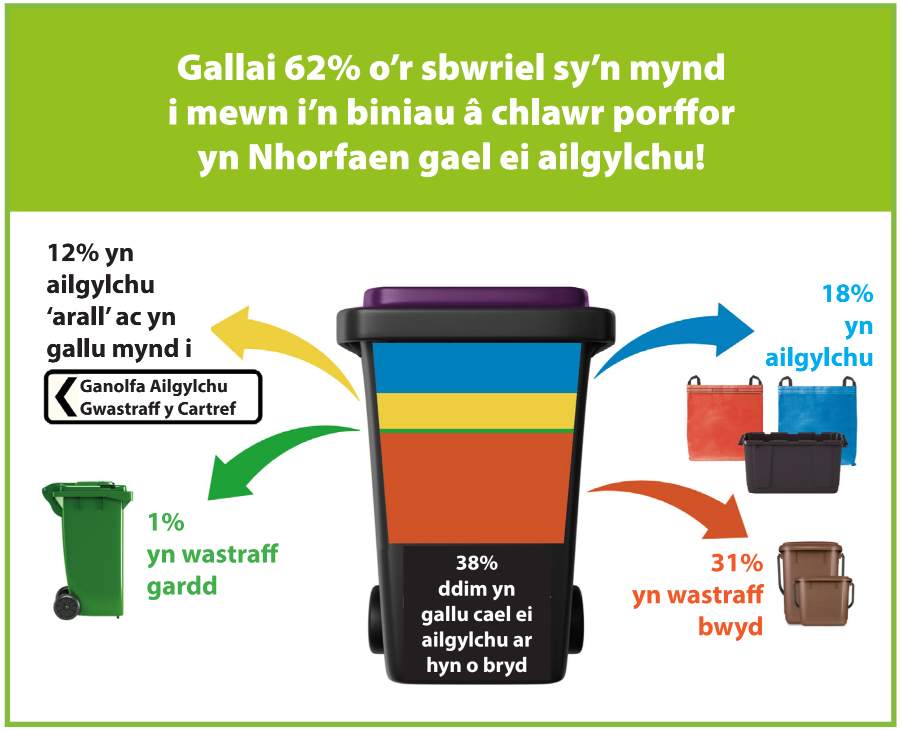

Ffigur 5: Beth arall y gellir ei ailgylchu?

Y maes allweddol ar gyfer ffocws a nodwyd yn y dadansoddiad uchod yw gwastraff bwyd, gyda dim ond 74kg/hh/y flwyddyn yn cael ei gasglu yn Nhorfaen, sydd 34% yn is na chyngor sy'n perfformio orau ar 112kg/hh/yf.

Mae maint y gwastraff bwyd yn y biniau â chaead porffor gweddilliol o'i gymharu ag awdurdodau eraill yng Nghymru yn dystiolaeth o'r flaenoriaeth a'r angen am newid i helpu trigolion i gael gwared ar eu gwastraff bwyd yn wythnosol, yn ogystal â helpu'r Cyngor i gyflawni cyfraddau ailgylchu uwch.

Er budd yr amgylchedd, er mwyn osgoi costau gwaredu diangen, cynyddu incwm a chyrraedd y gyfradd ailgylchu o 70% rhaid i ni atal gwaredu diangen o ddeunyddiau ailgylchadwy yn y bin na ellir ei ailgylchu.

Mae risg o ddirwyon gan Lywodraeth Cymru am fethu â chyrraedd y targed statudol. Mae hyn yn golygu bod y Cyngor yn wynebu cosbau ariannol statudol posibl am beidio â chyflawni targedau ailgylchu ar gyfer 2022/23 a'r holl flynyddoedd dilynol na chyrhaeddir y targed. Gallai hyn fod yn gyfystyr â £461,800 am fethu â chyrraedd y targed yn 2022/23, gan godi i £512,800 ar gyfer 2024/25 pan fydd y targed yn cynyddu i 70%.

Yn y strategaeth hon rydym wedi amlinellu ein 6 blaenoriaeth sy'n ceisio lleihau ein gwastraff, cynyddu ailgylchu ac ailddefnyddio, a datgarboneiddio ein gweithgareddau fel ein bod yn cyflawni ein hamcanion corfforaethol a strategol. Rydym yn cydnabod y bydd angen inni ymgysylltu â thrigolion a busnesau lleol er mwyn gallu cyflawni'r amcanion hyn.

Blwyddyn	Targed Statudol LIC	Perfformiad Gwirioneddol	Dirwy bosibl am fethu'r targed
2022-23	64%	58.7%	£461,800
2023-24	64%	64.14%	
2024-25	70%	Yn seiliedig ar dunelli 2023/24	£512,800

Tabl 2: Dirwyon Posibl am Fethu â Chwrdd â Thargedau Ailgylchu

Blaenoriaeth 1 : Gwella gwasanaethau ailgylchu

Ein nod yw darparu gwasanaeth dibynadwy ac effeithiol sydd wedi'i gynllunio'n dda i'n galluogi i leihau, ailddefnyddio, ailgylchu a chompostio mwy.

Ein canlyniad dymunol yw gweld gwelliant mewn cyfranogiad yn y gwasanaethau ailgylchu a gwastraff.

Yr hyn rydym yn ei wneud ar hyn o bryd:

- **Ar hyn o bryd rydym yn monitro casgliadau a gollwyd ac yn anelu at gyflawni cyfradd llwyddiant o dros 99.5%.**
- **Yn Chwarter 1 2024/25 fe wnaethom gofnodi cyfradd llwyddiant o 99.9%.**
- **Mae Safonau Gwasanaeth Presennol wedi'u cynnwys yn ein Siarter Cwsmeriaid sydd i'w gweld yn Atodiad 1.**

Yr hyn yr ydym am ei gyflawni

- Cyflwyno system ddigidol i ddarparu cyfres o ddata perfformiad a mewnwelediad i reoli perfformiad y gweithlu, nodi meysydd i'w gwella a nodi lle gallai fod angen ymyriadau a chymorth pellach i gymunedau / trigolion (gan gynnwys gorfodi).
- Darparu gwasanaethau ailgylchu a gwastraff dibynadwy ac o ansawdd uchel (gan gynnwys dosbarthu cynwysyddion newydd).
- Gwella'r gyfradd llwyddiant casglu a adroddwyd i 99.94%, yn enwedig ar gyfer casgliadau â chymorth, trwy ddigideiddio'r gwasanaeth.
- Sicrhau bod gennym weithlu effeithiol sydd wedi'u hyfforddi'n dda.
- Sicrhau bod gennym fflyd o gerbydau modern, sy'n ateb y gofyn ac yn ddibynadwy.
- Gwella dyfnder y casglu data fesul rownd i wella gwybodaeth am yr hyn sy'n digwydd ar lawr gwlad.
- Mabwysiadu'r egwyddor ddigidol yn gyntaf a sicrhau bod ceisiadau gwasanaeth cwsmeriaid yn cael eu rheoli'n effeithiol ac effeithlon.
- Rheoli contractau'n gadarn er mwyn sicrhau gwerth am arian.
- Gwella sianeli cyfathrebu rhwng adrannau mewnol sy'n cefnogi Gwasanaethau Gwastraff.

Blaenoriaeth 1 : Gwella gwasanaethau ailgylchu

Sut y byddwn yn cyflawni hyn

Cyfathrebu ac Ymgysylltu

Mae negeseuon cyson a chlir yn hanfodol i gefnogi newid ymddygiad ehangach. Rydym yn cydnabod bod trigolion ar draws Torfaen eisiau gallu gwneud y penderfyniadau cywir ar sut i leihau eu heffaith ar yr amgylchedd. Rydym am wella ein hymgysylltiad â thrigolion gan chwilio am ffyrdd mwy effeithiol o gyfathrebu a chodi ymwybyddiaeth.

Byddwn yn gweithio tuag at y nod hwn drwy:

- Cyflwyno proses ddigidol o'r dechrau i'r diwedd ar gyfer ceisiadau am wasanaethau trigolion.

Wrth ymyl y ffordd

Byddwn yn gweithio tuag at y nod hwn drwy:

- Cyflwyno technoleg mewn cab i gefnogi criwiau i ddarparu gwasanaeth effeithlon a gwasanaeth effeithiol.
- Ymgysylltu parhaus, hyfforddiant a chymorth i weithwyr rheng flaen i sicrhau eu bod yn deall pwysigrwydd eu rôl wrth gyflawni amcanion y strategaeth hon.
- Sicrhau casglu gwasanaethau yn effeithlon ac effeithiol.

Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Cartrefi (HRC)

- Adolygiad o'r trefniadau HRC presennol i nodi cyfleoedd i wella profiad y cwsmer a sicrhau bod arfer gorau yn cael ei fabwysiadu i ddarparu gwasanaeth effeithlon ac effeithiol.
- Nodi cyfleoedd i gydweithio ag awdurdodau lleol eraill i gynyddu'r gwasanaeth a gynigir.

Bydd newidiadau arfaethedig i'n gwasanaethau yn seiliedig ar ddata, mewnwelediad, gwybodaeth ac arfer gorau'r diwydiant.

Blaenoriaeth 2 : Cynyddu ailgylchu

Ein nod yw cael gwared ar rwystrau i ailgylchu er mwyn sicrhau bod gan bob preswylydd fynediad at y gwasanaeth ailgylchu, yn yr hyn sydd ar gael yn awr ac yn y dyfodo.

Ein huchelgais yw cynyddu ein cyfradd ailgylchu i 70% a thu hwnt i sicrhau ein bod yn osgoi deunyddiau rhag cael eu taflu yn ddiangen, hyrwyddo economi gylchol a chwrdd â rhwyd targedau di-garbon.

Ar hyn o bryd gallai 62% o ddeunyddiau yn y bin gweddilliol gael eu hailgylchu gan ddefnyddio gwasanaethau presennol ac felly mae angen inni sicrhau nad yw'r eitemau hyn yn cael eu taflu yn ddiangen.

Yr hyn rydym yn ei wneud ar hyn o bryd:

- **Darparu biniau gwastraff gweddilliol â chaead porffor 140 litr i ddeiliaid tai a'u casglu bob pythefnos.**
- **Darparu bocsys du ar gyfer yr wythnos casglu gwydr, papur, tecstilau a batris.**
- **Darparu bag hesian glas y gellir ei ailddefnyddio ar gyfer y casgliad wythnosol o gardbord.**
- **Darparu bag hesian coch y gellir ei ailddefnyddio ar gyfer casglu plastig, caniau a chartonau bob wythnos.**
- **Darparu casgliadau gwastraff bwyd wythnosol, gyda bwyd yn cael ei gasglu ar y cyd ag ailgylchu sych ar gerbydau didoli ymyl y ffordd.**
- **Darparwch bin gwyrdd 240 litr ar gyfer casgliadau gwastraff gardd.**
- **Darparu cyfleuster ailddefnyddio gerllaw safle HRC yn New Inn.**
- **Didoli bagiau du yn ein Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Cartrefi ers 2019.**

Yr hyn yr ydym am ei gyflawni

- Cynyddu ailgylchu gan sicrhau bod yr HRC yn parhau i ailgylchu mwy na 80%.
- Sicrhau bod ystod lawn o wasanaethau yn cael ei ddarparu i drigolion er mwyn galluogi trigolion i atgyweirio, ailddefnyddio ac ailgylchu cymaint ag sy'n bosibl.
- Dal eitemau swmpus a gasglwyd ac a gyflwynwyd mewn Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Cartrefi i wneud y mwyaf o ailddefnyddio.
- Sicrhau bod yr holl ddeunyddiau a gesglir ar gyfer ailgylchu â marchnad derfynol gynaliadwy, moesegol a gwydn i sicrhau bod y cynnyrch yn cael ei ailgylchu.
- Cynnal ansawdd deunyddiau ailgylchadwy i wneud y mwyaf o'r gwerth incwm ar gyfer y Cyngor.
- Sicrhau bod bagiau, cadis, leinin a bocsys ar gael i drigolion eu cyrchu er mwyn eu galluogi i ailgylchu.
- Darparu gwasanaeth gwastraff swmpus effeithiol fel y gall cymaint o eitemau â phosibl gael eu dargyfeirio o waredu i ailddefnyddio.
- Ymdrechu i weithio gyda chymdeithasau tai/landlordiaid preifat I gyflwyno ailgylchu ar gyfer cymaint o fflatiau cyfadeiladau a deiliadaeth luosog anheddau ag y bo modd.

P Blaenoriaeth 2 : Cynyddu ailgylchu

Sut y byddwn yn cyflawni hyn

Darparu gwasanaeth ailgylchu cynhwysfawr sy'n cynyddu cyfleoedd i drigolion, ymwelwyr a busnesau ailddefnyddio ac ailgylchu mwy.

Cyfathrebu ac Ymgysylltu

Byddwn yn hyrwyddo'n gyson sut y gall trigolion, ymwelwyr a busnesau ailgylchu eu gwastraff.

Byddwn yn gweithio tuag at y nod hwn drwy:

- Datblygu cynllun cyfathrebu sy'n cefnogi nodau ac amcanion y strategaeth hon.
- Dadansoddiad cyfranogiad parhaus i sicrhau dull gweithredu a arweinir gan ddata ar gyfer ymyrraeth.
- Ymgysylltu o ddrws i ddrws, sy'n golygu ymgysylltu'n uniongyrchol â phreswylwyr i'w helpu i ailgylchu.
- Gweithio'n agos gyda'n tîm cyfathrebu i gynnal arolygon adborth cwsmeriaid cyfnodol ar rwystrau i ailgylchu a sut i'w gwneud yn haws llywio penderfyniadau yn y dyfodol.
- Parhau ag ymgyrchoedd wedi'u targedu i annog ailgylchu, yn enwedig ar gyfer aelwydydd cyfran isel.
- Cyflwyno gwasanaeth gorfodi teg a chyfiawn i ategu'r cynnig ailgylchu a phrosiectau newid ymddygiad. Er enghraifft, yr ymgyrch "Cadw i fyny gyda'r Jonesiaid" i hybu ailgylchu ar ymyl y ffordd.

Casgliadau Ymyl y Ffordd Cartrefi

Byddwn yn gweithio tuag at y nod hwn drwy:

- Adolygu'r potensial i anfon Cynhyrchion Hylendid Amsugnol (AHP) a gesglir ar wahân i'w hailgylchu (clytiau ac ati).
- Adolygu'r gwasanaeth gwastraff gardd i annog mwy o gyfranogiad trwy ddarparu cynwysyddion priodol i'r aelwydydd hynny na allant dderbyn biniau olwynion.
- Adolygu cyflwyniad deunydd pellach ar gyfer casgliadau ymyl y ffordd – e.e. plastig ymestynnol a gwastraff trydanol bach.
- Targedu gwastraff bwyd sy'n cael ei gyflwyno'n anghywir mewn biniau â chaeadau porffor.
- Adolygu perfformiad ailgylchu yn rheolaidd i sicrhau effeithiolrwydd y mesurau a gymerwyd, ac i nodi a oes angen adolygiad pellach o'r ddarpariaeth gwastraff gweddilliol.

Blaenoriaeth 2 : Cynyddu ailgylchu

Sut y byddwn yn cyflawni hyn

Darparu gwasanaeth ailgylchu cynhwysfawr sy'n cynyddu cyfleoedd i drigolion, ymwelwyr a busnesau ailddefnyddio ac ailgylchu mwy.

Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Cartrefi (HRC)

Byddwn yn sicrhau bod ein darpariaeth HRC yn ei wneud yn hawdd a chyfleus i ailgylchu ac adnabod eitemau sy'n addas i'w hailddefnyddio.

Byddwn yn gweithio tuag at y nod hwn drwy:

- Adolygu rheolaethau presennol, megis y Weithdrefn Didoli Bagiau Du, i sicrhau gwahaniad mwyaf posibl o ddeunyddiau.
- Adolygu marchnadoedd yn rheolaidd am ddeunyddiau newydd.
- Adolygu rheolaethau safle i sicrhau gwasanaeth cost effeithiol i drigolion Torfaen.
- Adolygu a allai'r gwasanaeth fod wedi'i addasu i gymryd ailgylchu gwastraff masnach h.y. pren, gwastraff gwyrdd, cerdyn, gan sicrhau bod yr holl wastraff yn cael ei reoli.

Y Gwasanaethau Stryd

Gweithio'n agos gyda'n cydweithwyr yn y Tîm Gwasanaethau Stryd. Byddwn yn gwella ein cyfathrebu ac ymgysylltu â thrigolion ac ymwelwyr â Thorfaen i gadw ein strydoedd yn lân ac ailgylchu mwy o ddeunydd o godi sbwriel.

Byddwn yn cyflawni hyn drwy:

- Archwilio cyfleoedd i ailgylchu sbwriel a gasglwyd.
- Adolygu'r ddarpariaeth biniau sbwriel "wrth fynd" ar gyfer mwy o wahanu deunyddiau i'w hailgylchu.
- Gweithio i wahanu tipio anghyfreithlon defnyddiau.

Blaenoriaeth 3 : Seilwaith

Ein nod yw darparu'r seilwaith gwydn sydd ei angen i ddarparu gwasanaeth sy'n addas ar gyfer y dyfodol.

Yr hyn rydym yn ei wneud ar hyn o bryd:

- **Gweithredu gorsaf trosglwyddo gwastraff (WTS) yn Nhŷ Coch sy'n trin deunyddiau didoli o ymyl y ffordd sy'n cynnwys papur, plastigion a chaniau, cardbord, gwydr, tecstilau, cartonau a batris.**
- **Goruchwylio WTS yn New Inn sy'n cael ei redeg gan ein contractwr sy'n trin gwastraff gweddilliol, gwastraff gardd, gwastraff bwyd, cwteri/ysgubion, a bwrdd plastr.**
- **Darparu Canolfan Ailgylchu Gwastraff Cartrefi (HRC) yn New Inn sy'n cael ei rhedeg gan ein contractwr. Mae'r safle yn un o'r rhai sy'n perfformio orau yng Nghymru, gan ailgylchu dros 80 y cant yn gyson a chasglu dros 30 o wahanol ffrydiau deunydd i'w hailgylchu.**

Yr hyn yr ydym am ei gyflawni

- Seilwaith sy'n gweithredu o fewn y gofynion cydymffurfio â thrwyddedau.
- Sicrhau bod Torfaen yn y tymor byr a hir yn safle gwydn ar gyfer derbyn a phrosesu ailgylchu sych o ymyl y ffordd a gwastraff bwyd.
- Sicrhau bod gan SDC y capasiti ar gyfer ffrydiau ailgylchu newydd yn ogystal â chynyddu cyfeintiau ailgylchu.
- Bod Torfaen wedi datblygu a gweithredu safle/safleoedd tymor hir, cost-effeithiol, cynaliadwy ar gyfer derbyn a rheoli gwastraff ymyl y ffordd sych ailgylchadwy a gwastraff bwyd.
- Bod gan Dorfaen gyfleusterau gwydn ac effeithiol i drigolion Torfaen gymryd eugwastraff nad yw'n wastraff ymyl y ffordd ac i'r Cyngor gynnal cyfleusterau gorsaf drosglwyddo effeithiol ar gyfer rheoli'r gwastraff a gesglir.
- Caniatáu darpariaeth ar gyfer twf mewn casglu a rheoli ailgylchu.
- Arfer gorau mewn rheoli deunyddiau ar gyfer gwerthu ymlaen i'r farchnad i gyflawni gwerth gorau a chefnogi datblygu economaidd lleol, carbon a nodau economi gylchol.
- Seilwaith sy'n cynnal un ateb i drigolion ac yn gwneud y mwyaf o effeithlonrwydd gweithredol.

Sut y byddwn yn cyflawni hyn

Byddwn yn gweithio tuag at y nod hwn drwy:

- Sicrhau bod ein seilwaith yn cefnogi ein hamcanion carbon sero net.
- Sicrhau bod ein safleoedd rheoli gwastraff yn bodloni gofynion trwyddedu modern.
- Sicrhau bod gan safleoedd rheoli gwastraff gapasiti addas ar gyfer mwy o ailgylchu a deunyddiau newydd, er enghraifft ffilm plastig.
- Cynnal gwerthusiad opsiynau ar leoliad Gorsaf Trosglwyddo Ailgylchu yn y dyfodol, yna datblygu'r amlinelliad a'r achosion busnes llawn.
- Ystyried model gweithredu'r dyfodol ar gyfer yr HRC / Gorsaf Drosglwyddo a sicrhau bod cynllun priodol yn cael ei gymeradwyo ar gyfer cyflwyno.

Blaenoriaeth 4 : Ailgylchu Gwastraff Busnes

Darparu gwasanaeth Ailgylchu Gwastraff Busnes sy'n canolbwyntio ar y cwsmer yn unol â deddfwriaeth gyfredol a deddfwriaeth y dyfodol.

Yr hyn rydym yn ei wneud ar hyn o bryd:

- **Darparu gwasanaeth a arweinir gan ailgylchu, sy'n cydymffurfio â'r Rheoliadau Gwastraff Busnes (fel y cadarnhawyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru).**
- **Casgliad wythnosol o fwyd.**
- **Casgliad wythnosol o bapur, cardbord, caniau, plastigion a chartonau.**
- **Casglu gwastraff gweddilliol a gwydr bob pythefnos.**
- **Ffonio a gofyn am wasanaeth ar gyfer tecstilau a WEEE.**

Yr hyn yr ydym am ei gyflawni

Bydd ymgysylltu effeithiol a chryf gyda chwsmeriaid presennol a chwsmeriaid y dyfodol yn sail i bopeth a wnawn.

Byddwn yn gweithio gyda busnesau lleol a grwpiau busnes i sicrhau bod ganddyn nhw'r holl wybodaeth sydd ei hangen fel eu bod yn cydymffurfio â'r gyfraith ac yn gweithio yn unol â'u dyletswydd gofal o dan reoliadau ailgylchu yn y gweithle, a gyflwynwyd ym mis Ebrill 2024.

Trwy ymgysylltu gweithredol â busnesau, ein nod yw sicrhau eu bod yn cael y wybodaeth sydd ei hangen arnynt i hyrwyddo lleihau ac ailddefnyddio gwastraff wrth ddarparu eu gwasanaethau.

Byddwn yn gweithio tuag at y nod hwn drwy:

- Ystyried y gwasanaeth a gynigir ar gyfer newidiadau deddfwriaethol pellach yn y dyfodol gyda chynnwys tecstilau a WEEE bach a'r cyflwyniad o gyfrifoldeb estynedig cynhyrchydd.
- Sicrhau ein bod yn gallu addasu ar gyfer y newidiadau sydd eu hangen yn y dyfodol i'n darpariaeth gwasanaeth.
- Sicrhau cydymffurfiaeth barhaus â'r Rheoliadau Gwastraff Busnes.
- Cynnal arolygon boddhad cwsmeriaid/masnach.
- Adolygu'r gwasanaeth yn flynyddol i sicrhau gwasanaeth cost effeithiol ar gyfer Torfaen a'i gwsmeriaid.
- Monitro perfformiad ailgylchu o'r Gwasanaeth Gwastraff Busnes i sicrhau ei fod yn cefnogi Torfaen i gyrraedd y Targed Ailgylchu Statudol o 70%.

Blaenoriaeth 5 : Lleihau, ailddefnyddio ac atgyweirio gwastraff

Ein nod yw ymgysylltu â'n trigolion a'n busnesau, fel y gallwn gyda'n gilydd leihau, ailddefnyddio, ailgylchu a chompostio mwy.

O'r Cynllun Gweithredu Argyfwng Hinsawdd a Natur mae Torfaen yn cydnabod mai'r peth gorau y gallwn ei wneud yw atal gwastraff rhag cael ei gynhyrchu. Lle nad yw hyn yn bosibl, rhaid inni leihau, ailddefnyddio, ailgylchu a chompostio mwy. Trwy leihau faint o wastraff a anfonir i'w waredu, a thrwy gynyddu ailgylchu, gallwn leihau faint o garbon a nwyon tŷ gwydr eraill.

Mae Torfaen eisiau bod yn uchelgeisiol. Rydyn ni eisiau Codi'r Gyfradd trwy weithio gyda ac er mwyn ein trigolion. Gan ddefnyddio data, mewnwelediad ac ystod o gyfathrebu a dulliau addysgu arloesol a brofwyd, rydym yn anelu at gynyddu ailgylchu, ailddefnyddio ac atgyweirio trwy ennill calonau a meddyliau.

Wrth gymharu'r meintiau o weddillion gwastraff a gasglwyd yn Nhorfaen ar 356kg/hh/y flwyddyn, mae bron i 81% yn uwch na'r cyngor sy'n perfformio orau ar 198kg/hh/y flwyddyn (Llif Data Gwastraff, 2022/23). Rydym am gymryd cymaint o ddeunydd â phosibl allan o'r gwastraff gweddilliol a lle bo modd symud i fyny'r hierarchaeth gwastraff.

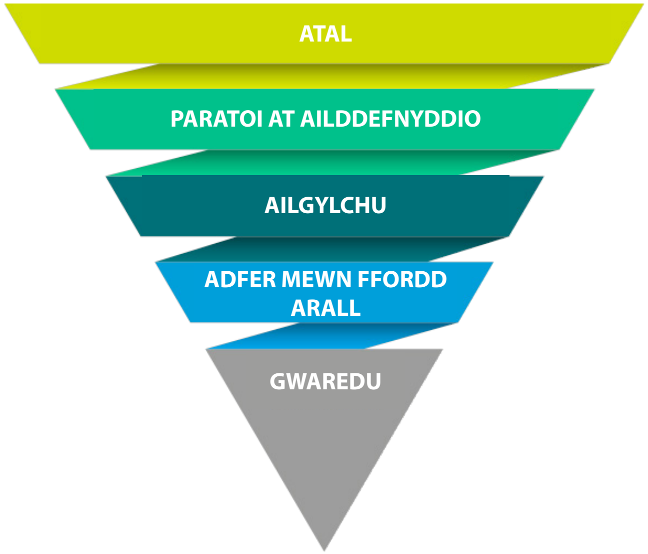

Ffigur 6: Hierarchaeth Gwastraff

Yr hyn rydym yn ei wneud ar hyn o bryd:

- **Gwasanaeth casglu gwastraff swmpus yn cael ei ddarparu 4 diwrnod yr wythnos.**
- **Siop ailddefnyddio'r Steel House yn New Inn.**
- **Cylchredeg siop ailddefnyddio/trwsio dodrefn Blaenafon.**
- **Caffi trwsio a Llyfrgell Cewynnau ym Marchnad Pont-y-pŵl mewn partneriaeth â Wastesavers.**
- **Bydd ein contractwr HRC yn dargyfeirio eitemau sy'n addas i'w hailddefnyddio'n uniongyrchol i The Steel House.**
- **Gwneir gwellhäwr compost/pridd ar gael i drigolion o'n casgliadau gwastraff gwyrdd.**

Blaenoriaeth 5 : Lleihau, ailddefnyddio ac atgyweirio gwastraf

Yr hyn yr ydym am ei gyflawni

- Dolen gaeedig/economi gylchol gan gadw ailddefnyddio yn y gymdogaeth.
- Ymgysylltu â phreswylwyr, cwsmeriaid ac ysgolion drwy ymgyrch newid ymddygiad, mabwysiadu arfer gorau a bod yn arloesol o ran cyflwyno i godi ymwybyddiaeth, dealltwriaeth a chyfranogiad.
- Alinio gweithgaredd y Cyngor a gwneud y mwyaf o effaith leol ymgyrchoedd ailgylchu cenedlaethol a ariennir gan LlC.
- Cynyddu cyfranogiad i dros 90% ar gyfer ailgylchu sych a 65% ar gyfer gwastraff bwyd.
- Lleihau faint o ddeunydd ailgylchu sydd yn y biniau gweddilliol.
- Parhau i annog trigolion i leihau faint o wastraff bwyd y maent yn ei gynhyrchu a lle caiff ei gynhyrchu, naill ai ei gompostio gartref neu ddefnyddio gwasanaeth ailgylchu cadi bwyd y Cyngor.
- Ymestyn y gwasanaeth compostio fel bod compost ar gael i randiroedd, grwpiau cymunedol ac ysgolion.
- Cynnal a datblygu siop ailddefnyddio mewn partneriaeth â'r trydydd sector ac adeiladu rhwydwaith atgyweirio ac ailddefnyddio yn y Fwrdeistref.

Sut y byddwn yn cyflawni hyn

Cyfathrebu ac Ymgysylltu

Mae negeseuon cyson a chlir yn hanfodol i gefnogi newid ymddygiad ehangach. Rydym yn cydnabod bod trigolion am allu gwneud y penderfyniadau cywir ar sut i leihau eu heffaith ar yr amgylchedd. Rydym am wella ein hymgysylltiad â thrigolion gan chwilio am ffyrdd mwy effeithiol o wneud hynny i gyfathrebu a chodi ymwybyddiaeth.

Byddwn yn gweithio tuag at y nod hwn drwy:

- Cyflawni ymgyrch cyfryngau cymdeithasol Codi'r Gyfradd.
- Datblygu a lansio ymgyrch newid ymddygiad ailgylchu uchelgeisiol sy'n archwilio ffrydiau ariannu sydd ar gael i gefnogi'r rhaglen ymgysylltu â deiliaid tai.
- Datblygu rhaglen ymgysylltu â deiliaid tai i gyd-fynd â'r ymgyrch Newid Ymddygiad.
- Sicrhau y gwneir y defnydd mwyaf posibl o ymgyrchoedd WRAP Cymru megis "Bydd Wych" a "Cadw i fyny gyda'r Jonesiaid".
- Byddwn yn parhau i gefnogi ysgolion drwy raglen ymgysylltu, gan gynnwys Gwasanaethau Ailgylchu a thrwy'r cylchlythyr 'Eco Echo'.
- Cyflwyno Tîm Addysg a Gorfodi i ategu'r cynnig ailgylchu a phrosiectau newid ymddygiad.
- Adolygu effaith y rhaglen Addysg a Gorfodaeth yn rheolaidd i fesur effeithiolrwydd a nodi a oes angen ymyriadau pellach.

Blaenoriaeth 5 : Lleihau, ailddefnyddio ac atgyweirio gwastraf

Sut y byddwn yn cyflawni hyn

Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Cartref (HRCs) a Siopau Ailddefnyddio

Byddwn yn ei gwneud yn haws i breswylwyr ailddefnyddio a rhoi eitemau i'w hailddefnyddio.

Byddwn yn gweithio tuag at y nod hwn drwy:

- Hwyluso rhwydweithiau Ailddefnyddio a Thrwsio o fewn y gymuned.
- Gweithio gyda grwpiau lleol i hwyluso ailddefnyddio drwy'r HRC.

Casgliadau Ymyl y Ffordd Cartrefi

- Adolygu a allai gwasanaeth swmpus fod, neu a oes angen iddo fod, 5 diwrnod yr wythnos.

Cydweithio

- Byddwn yn parhau i gydweithio â Sefydliadau partner a hyrwyddo eu gwaith i annog ailddefnyddio ac ailbwrpasu.
- Byddwn yn ei gwneud yn haws i breswylwyr atgyweirio eitemau sydd wedi torri trwy barhau i gefnogi caffis atgyweirio presennol a cheisio datblygu rhwydwaith caffis atgyweirio lleol.

THE STEELHOUSE
Siop Alddefnyddio Reuse Shop

Reduce *Reuse* Recycle   Lleihau *Ailddefnyddio* Ailgylchu

Blaenoriaeth 6 : Datgarboneiddio gwasanaethau

Mae Torfaen wedi ymrwymo i fod yn Gyngor carbon sero net erbyn 2030.

Yr hyn rydym yn ei wneud ar hyn o bryd:

- **Mae gennym 2 eRCV o fewn ein fflyd o gerbydau casglu gwastraff.**
- **Yn 2019, datganodd Cyngor Torfaen argyfwng hinsawdd ac ymrwymodd i ddod yn garbon sero net erbyn 2030.**
- **Ym mis Ionawr 2022, cyhoeddodd Torfaen ei Gynllun Gweithredu Argyfwng Hinsawdd a Natur.**
- **Mae Torfaen wedi datblygu Cynllun Rheoli Carbon / Rhaglen Effeithlonrwydd Ynni ar gyfer adeiladau Torfaen ac wedi gosod targedau interim i gyflymu lleihau ein hallyriadau ein hunain.**
- **Mae Torfaen yn datblygu ac yn gweithredu rhaglen amnewid fflyd carbon sero net.**
- **Rheoli contractau prosesu gwastraff i leihau effaith amgylcheddol a chyfrannu at economi gylchol. Er enghraifft, trwy adfer ynni a chynhyrchu gwrtaith.**

Yr hyn yr ydym am ei gyflawni

- Cwrdd ag uchelgais Sero Net erbyn 2030 yn unol â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor.
- Sicrhau bod gwasanaethau a gaffaelir yn cyd-fynd ag amcanion carbon niwtral.
- Datblygu Cynllun Trafnidiaeth sy'n anelu at newid i fflyd allyriadau isel erbyn 2030.
- Sicrhau bod ein seilwaith yn cefnogi ein hamcanion carbon sero net.
- Cyfrannu at Economi Gylchol trwy nodi marchnadoedd sy'n lleol, cynaliadwy ac yn cynnig cyfraddau uchel o adferiad.

Sut y byddwn yn cyflawni hyn

Cyfathrebu ac Ymgysylltu

Cyfathrebu â phreswylwyr a busnesau ar sut y gallant leihau eu hôl troed carbon a pharhau i gysylltu â negeseuon ar leihau, ailddefnyddio ac ailgylchu. Bydd hyn yn cael ei gyflawni gan ddefnyddio ymgyrchoedd wedi'u targedu gan ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol, sioeau teithiol, ac ymgysylltu o ddrws-i-ddrws.

Monitro : Sut byddwn yn gwybod ein bod yn gwneud gwahaniaeth?

Bydd ffocws y tîm Gwasanaethau Gwastraff yn cyd-fynd â'r Strategaeth Gorfforaethol a dyletswyddau deddfwriaethol/rheoleiddio. Yr amcan cyffredinol yw darparu gwasanaeth effeithlon ac effeithiol, bodloni gofynion arbedion i alluogi cyllideb gytbwys i'r Cyngor.

Byddwn yn mesur ein perfformiad yn erbyn ein Hamcanion a Nodau Strategol gan ddefnyddio dangosyddion perfformiad i olrhain ein canlyniadau i sicrhau ein bod yn cyrraedd targedau ac yn cynnig gwerth am arian.

Drwy gydol y flwyddyn byddwn yn adrodd ar gynnydd yn erbyn set o Ddangosyddion Perfformiad Allweddol (DPA) sy'n ymwneud â chyflawni ein blaenoriaethau. Byddwn hefyd yn diweddaru preswylwyr yn rheolaidd a'r gymuned ar ein perfformiad yn erbyn targedau.

Aliniad Nod Strategol		Mesur	Uned	
Blaenoriaeth 1	Llwyddiant Casgliadau	Gwell cyfradd llwyddiant casglu ym mhob maes o'r gwasanaeth	%	Yn chwarterol
Blaenoriaeth 2	Cynyddu ailgylchu a chompostio	Cyfran wedi'i chompostio a'i hailgylchu. Adrodd ar Lif Data Gwastraff, wedi'i fesur yn erbyn targed statudol	%	Yn flynyddol
Blaenoriaeth 4	Ailgylchu Gwastraff Masnach	Cyfran y gwastraff masnach a anfonir i'w ailgylchu. Adrodd ar Lif Data Gwastraff, wedi'i fesur yn erbyn targed statudol	%	Yn chwarterol
Blaenoriaeth 5	Arolwg Cwsmeriaid ac Ymgysylltu Parhaus	Arolygon monitro cyfranogiad	%	Yn flynyddol
Blaenoriaeth 5	Lleihau gwastraff yn gyffredinol	Cilogram o wastraff gweddilliol a gynhyrchir fesul cartref bob blwyddyn	Kg/hh/y flwyddyn	Yn chwarterol
Blaenoriaeth 5	Cynyddu ailddefnyddio	Ailddefnyddio tunelleddau	Kg/hh/y flwyddyn	Bob 6 mis
Blaenoriaeth 6	Datgarboneiddio	% y fflyd gwastraff gweithredol sy'n defnyddio tanwydd amgen	%	Yn flynyddol

Tabl 3: Dangosyddion Perfformiad Allweddol Lefel Uchel a Mesur Canlyniadau

Atodiad 1 : Siarter Cwsmeriaid

Gwasanaethau Gwastraff ac Ailgylchu

Cynhwysydd Cywir, Lle Cywir, yr Amser Cywir

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen wedi ymrwymo i annog trigolion i leihau, ailddefnyddio, ailgylchu a chael gwared ar eu gwastraff yn gywir.

Mae'r Siarter hon yn nodi safon y gwasanaeth y gall cwsmeriaid ddisgwyl i ni ei ddarparu mewn perthynas â'ch casgliadau gwastraff ac ailgylchu.

Mae'r Siarter hefyd yn nodi sut y gall trigolion ein helpu i wneud casgliadau ailgylchu a gwastraff mor effeithlon â phosibl.

Rydyn ni bob amser yn ymdrechu i wella'r gwasanaethau rydyn ni'n eu darparu ond rydyn ni'n sylweddoli efallai nad ydyn ni bob amser yn ei gael yn iawn ac mae angen i chi ddweud wrthym pan nad ydyn ni'n gwneud hynny. Os teimlwch nad yw'r safonau hyn yn cael eu bodloni, cysylltwch â ni ar 01495 762200 neu e-bostiwch your.call@torfaen.gov.uk

Gallwch hefyd roi gwybod am unrhyw broblemau gyda'ch casgliadau gwastraff ac ailgylchu trwy ein ffurflenni ar-lein.

Gallwch ddisgwyl y canlynol gennym ni

- Darparu gwasanaeth ailgylchu wythnosol a chasglu sbwriel bob pythefnos ar ddiwrnod penodedig rhwng 6am a 3pm. Gallwch wirio eich dyddiadau casglu a lawrlwytho calendr trwy ein tudalen diwrnodau casglu biniau.
- Darparu bin â chaead porffor i'ch sbwriel, cadi brown ar gyfer gwastraff bwyd, bag glas ar gyfer cardbord, bag coch ar gyfer plastig, tuniau, caniau a chartonau, a bocs du ar gyfer gwydr, papur, tecstilau a batris a bin gwyrdd ar gyfer gwastraff gardd. Sylwch mai dim ond rhwng mis Mawrth a mis Thachwedd y cesglir gwastraff gardd.*
- Darparu pedwar Canolfan ar draws y Fwrdeistref lle gallwch gasglu cynwysyddion ailgylchu ychwanegol.
- Rhoi mynediad i chi i'r wybodaeth ddiweddaraf am y gwasanaethau sydd ar gael a sut i ailgylchu eich gwastraff. Cyhoeddir unrhyw newidiadau i wasanaethau fis cyn iddyn nhw gael eu cyflwyno.
- Trin eich bin/bocs/bag yn ofalus a'i roi yn ôl yn y lle cywir.
- Sicrhau bod ein criwiau yn gwrtais ac yn foesgar yn ystod eu casgliadau.
- Darparu Canolfan Ailgylchu Gwastraff Cartrefi (HRC) lle gallwch fynd â'ch gwastraff ac ailgylchu. Os ydych yn gyrru fan neu drelar, bydd angen trwydded arnoch cyn y gallwch ddefnyddio'r HWRC.
- Darparu cynwysyddion ailgylchu newydd am ddim, ond bydd tâl am roi biniau â chaead porffor newydd oni bai bod y rhain yn cael eu difrodi gennym ni. Codir tâl hefyd am y gyfres lawn o gynwysyddion gwastraff ar gyfer eiddo newydd.
- Casglu eitemau sydd yn y cynwysyddion cywir yn unig – os nad yw rhywbeth yn y bin/bag/bocs cywir byddwn yn gadael nodyn yn dweud pam na chafodd ei gymryd. Tynnwch y deunydd halogedig a'i roi yn y cynhwysydd cywir fel y gallwn gasglu hwn ar eich casgliad nesaf.
- Dosbarthu biniau olwynion newydd o fewn pythefnos, yn amodol ar argaeledd.

- Nid ydym yn casglu bagiau sbwriel / gwastraff ymyl y ffordd ychwanegol. Ni fyddwn yn dychwelyd am wastraff gormodol neu os cafodd eich bin ei osod allan yn hwyr. Gall cyflwyno gwastraff gormodol yn barhaus arwain at ymchwiliad.

- Mae'r cyngor yn cadw'r hawl i wrthod mynediad i ffyrdd preifat, heb wyneb neu heb eu mabwysiadu gyda cherbydau casglu ailgylchu a gwastraff.

- Darparu gwasanaeth casglu â chymorth ar gyfer pobl na allant gymryd yn gorfforol roi eu biniau/bagiau/bocs allan.

- Darparu gwasanaeth casglu cynhyrchion hylendid oedolion a chewynnau am ddim i deuluoedd â phlant dan dair oed neu anymataliaeth oedolion.

- Darparu eitemau cartref swmpus - gwasanaeth casglu a gwastraff masnachol, fodd bynnag, bydd angen gofyn am y gwasanaethau ychwanegol hyn a chodir tâl amdanynt.

- Ymateb i ymholiadau gan drigolion a busnesau yn unol â'n Safonau Corfforaethol.

* Gall gwasanaethau amrywio ar gyfer rhai fflatiau/llety a rennir

Helpwch ni drwy

- Sicrhau eich bod yn gosod y deunyddiau cywir yn y cynhwysydd cywir, i'n helpu i ailgylchu cymaint o'ch gwastraff â phosibl.

- Gosod eich cynwysyddion gwastraff allan i'w casglu cyn 6am ar eich diwrnod dynodedig ond nid cyn 6pm y noson cynt.

- Peidio â rhoi gwybod am eich cynhwysydd gwastraff sydd ar 'goll' oni bai ei fod ar ôl 4pm ar eich diwrnod casglu a thrwy roi gwybod am unrhyw fethiant casgliadau o fewn 24 awr.

- Mynd â'ch cynhwysydd gwastraff oddi ar y ffordd erbyn 7pm ar eich diwrnod casglu.

- Gosod eich holl gynwysyddion gwastraff ar gyfer eich casgliad lle mae'ch eiddo yn cwrdd â'r palmant (neu eich ardal casglu dynodedig).

- Personoli eich cynwysyddion gwastraff gyda rhif/enw'r tŷ i leihau'r risg ohono'n cael ei golli/dwyn a helpu'r criwiau i'w roi'n ôl yn y lle iawn.

- Defnyddio Velcro ar eich bagiau coch a glas i atal ailgylchu rhag chwythu allan ohono a lleihau sbwriel sy'n cael ei chwythu gan y gwynt.

- Peidio â phwyso'ch bocs i lawr – gall beri risg iechyd a diogelwch i'r criwiau.

- Rinsio eich poteli a'ch caniau, malu eich plastigion, caniau a chartonau a pheidio â rhoi ailgylchu mewn bagiau siopa oni bai ei fod ar gyfer papur, tecstiliau neu fatris.

- Rhoi papur, tecstilau a batris mewn bagiau ar wahân y tu mewn i'r bocs du. Mae hefyd yn helpu os gallwch chi labelu'r bagiau hyn.

- Didoli eich gwastraff ac ailgylchu cyn ymweld â'r Ganolfan Ailgylchu Gwastraff Cartrefi.

- Bod yn gwrtais i'r criwiau yn ystod eu rowndiau a dangos amynedd pan yn gyrru y tu ôl iddynt a chydymffurfio â Rheolau'r Ffordd Fawr.

- Cael y wybodaeth ddiweddaraf rydym yn ei darparu ar ein tudalen gartref, Twitter, Facebook, y wasg leol a Torfaen Talks.

Last Modified: 11/03/2025

TORFAEN COUNTY BOROUGH
BWRDEISTREF SIROL TORFAEN

© 2025 Communication Design Service
Torfaen County Borough Council (4253)